

16 Octubre, 2016

CULTURA
16.10.2016

Una de les obres de
Pey, les diapositives
de 'Cult Movie', del
1987 / RAFAEL TOUS



Des de l'any de 'Blind machine'

**M. PEY
REMASTERED**

Lloc: Museu de Valls
Adreça: Passeig dels
Caputxins, 18. Valls
Durada: fins al 13 de
novembre del 2016
Horaris: De dimarts a
dissabte, 11.00-
14.00 i 17.00
-20.00 i diumenges i
festius 11.00-14.00.
Entrada gratuïta

Una gran retrospectiva
aplega l'obra del
tarragoní Marcel Pey,
des del 1972, al Museu
de Valls

Amb el títol *M. Pey Remastered* el Museu de Valls fa justícia a un dels artistes i escriptors més ocults de la cultura catalana contemporània, Marcel Pey. Nasqué a Cardona el 1948, però establert a Tarragona des de la infantesa, l'obra de Pey és una de les més suggeridores del panorama de la nostra cultura que, d'altra banda, és majoritàriament *underground*. Pey ha mantingut un camí propi, amb els ulls més fixats en el cinema de David Lynch o en la literatura de William Burroughs, però no hem d'oblidar que formava part dels col·lectius més actius des dels anys setanta, al costat de vells amics com Jaume Vidal Alcover, Pere Anguera i Pere Rovira, entre altres autors vinculats al Camp de Tarragona.

També va ser l'impulsor de la primera col·lecció que va donar veu a escriptors com Magí Sunyer, Joan Cavallé, Montse Palau, Lluís Figuerola, Josep Bargalló i els germans Maite i Pep Blay, entre d'altres. Malgrat aquesta activitat i que va tenir una àmplia obra repartida per diferents col·leccionistes, especialment amb el mecenes Rafael Tous, Pey no ha assolit el reconeixement merescut –vull dir per al públic–, cosa que no li importa gens perquè la solitud ha estat el preu de la seva independència. Dificilment se'l veu –ara una mica més– en actes públics, mai no ha demanat cap subvenció i la seva posició vital es mou entre l'estoïcisme i l'escepticisme, tot i la força i la modernitat que preveuen les seves obres. Parlem amb ell en dues converses. La primera, el dia de la inauguració de l'exposició a Valls. La segona, uns dies després, refredat, al seu pis de davant el balcó del Mediterrani, a Tarragona. L'exposició, marcada per peces en gran format però també diapositives minimalistes, conté un rerefons pop, on alguns mestratges –la influència de la Factory de Warhol és evident, i l'exposició n'és testimoni– es combinen per les pròpies inèrcies dels xocs de realitats, per la sàvia combinació entre cinema, fotografia,

pintura i, sobretot, la poesia, que ha exercit de guia al llarg de mig segle de creació. Quan li plantejo aquesta qüestió, no en dubta: "Hi estic d'acord: tot és literatura, poesia extraviada en diferents formats."

I molta és la poesia que trobem a la mostra, fins i tot hi ha poemes gravats entre les espectaculars peces de les diferents plantes del museu. Que es faci a Valls tampoc no és casualitat, perquè l'artista es va establir a la capital de l'Alt Camp entre el 1974 i el 1978, d'on era la seva primera dona, Carme Ribas, col·laboradora i musa dels treballs del començament. Aquí va realitzar alguns dels seus primers films experimentals i va editar a la impremta Moncunill els seus primers llibres d'artista. Abans de l'estiu i coincidint amb la sortida del seu últim llibre, la Capella de Sant Roc va acollir la peça, acabada de fer per Pey, dins el cicle *Dèria*, comissariat per Marina Vives. Una de les ànimes del museu, Jordi París, així com la crítica d'art Assumpta Rosés ho van remarcar en els parlaments el dia de la inauguració de la retrospectiva.

La imatge com a realitat pura de l'esperit, la sorpresa que causa en la retina de l'espectador és un dels punts fonamentals tant en la teoria de la imatge de la seva obra plàsti-



ca com en l'escrita. Entre el 1973 i el 1995 Marcel Pey va publicar 35 llibres d'artistes. Tots van ser recopilats dins *Vae Victis*, editat per Empúries el 1992, poc després de l'èxit de les jornades *Literatures submergides*, organitzades a Reus pel KRTU. El 1998, després de *Black Japan*, publicat pel Museu de Granollers, va abandonar la pràctica dels llibres d'artista, tot i que podríem dir que el seu últim llibre, *The liquid dark*, presentat abans de l'estiu per l'editorial Arola, és gairebé en un punt intermedi en l'edició comercial i el llibre d'artista. Quan li pregunto per què va aturar la producció de llibres d'artista, contesta, convençut: "Segurament pel mateix motiu que van desaparèixer les galeries de Barcelona que venien art d'avantguarda i eren els meus canals habituals de distribució. També per falta de producció i per l'aparició de les tecnologies digitals." Cal afegir-hi que les últimes produccions en el terreny de la filmació, Pey les ha anat penjant en el seu web o el seu compte de Facebook.

Marcel Pey sempre ha buscat la confluència entre la imatge psíquica i la instantània fotogràfica. De fet, les lectures són

el públic, mou les ulleres Ray-Ban cap endavant i em respon: "A mi em sembla que la meua obra és vigent, que no ha perdut força i que el temps no l'ha malmès. És clar que no puc ser objectiu." Quan s'ha hagut de definir sempre ha mantingut clara la seva posició de poeta experimental i la vinculació a la literatura catalana, on ha escrit la totalitat de la seva obra literària, llevat dels títols, majoritàriament redactats en anglès.

Després d'insistir-li en la constatació d'haver viscut paral·lelament al desenvolupament dels darrers trenta anys de suposada normalització lingüística, i de la seva

Rafael Tous. És conscient que sense aquest patrocini no hauria pogut desenvolupar la seva obra. Pey ho veu clar, i em contesta sense contemplacions, contundent: "La crisi ha portat a la misèria la immensa majoria de creadors d'aquest país. Potser ho hem aguantat millor els que no hem format part de la cultura oficial, perquè hi teníem menys a perdre. A les institucions els ha importat molt poc generar un buit pressupostari a cultura; és clar que jo no m'he presentat mai a premis ni a subvencions, per tant, potser sóc el menys indicat per parlar-ne. El que fa més llàstima és que amb

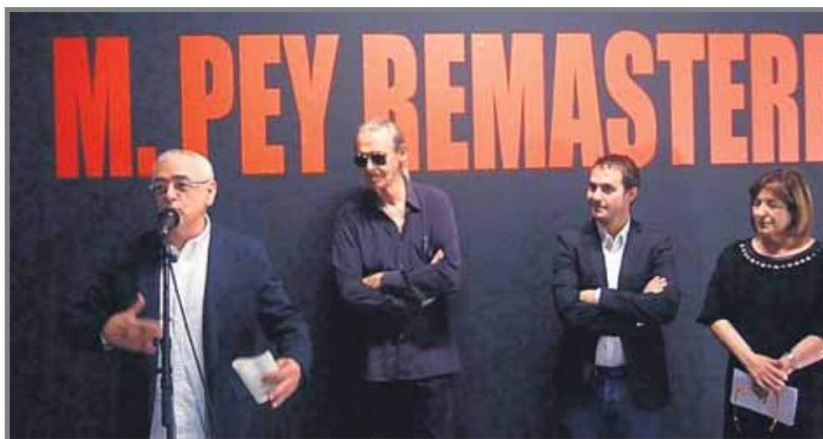


Peces de la retrospectiva: 'Hurricane over Java' i 'Batman luxury remix', del 1984. A sota, Marcel Pey (amb ulleres fosques) escoltant Jordi Paris acompanyat del regidor municipal Marc Ayala i de la crítica Assumpta Rosés
PERE TODA
(MUSEU DE VALLS)
/ DAVID CASTILLO

"Sempre m'he sentit 'rara avis', no només en poesia"

semblants i el parpelleig no difereix gaire del mecanisme de l'objectiu d'una càmera. L'aparell òptic sobre com una lent, de la mateixa manera que la imatge poètica apareix gairebé de sobte omplint el buit del llenguatge purament comunicatiu. Quan li demano com m'ho definiria per a profans, s'ho repensa i ho sintetitza: "La definició no és fàcil. Et puc dir que a través de paraules i imatges intento crear un flaix que permeti impressionar la meua pel·lícula en la ment del receptor."

També cal afegir-hi la coherència interna de la seva obra, que des de començament dels anys setanta ha mantingut uns constants que la fan tan distingible, com quan observen peces de Dalí, Miró, Tàpies, Ponç, Miralda o Carles Pazos. Estem parlant de mig segle, quan les tendències han transformat no només l'estètica, sinó també els gustos d'un públic refractari que no ha estat educat mínimament, malgrat la insistència de les maldestres polítiques públiques. Quan li pregunto -davant el centenar llarg de persones que van assistir a la inauguració i mentre firma exemplars del poderós catàleg de la mostra publicat per Cossetània- quins són els ressorts i els mecanismes per tal que la seva obra connecti amb



desvinculació absoluta a cenacles i plataformes barcelonines, mentre sopem en un restaurant de Valls, m'ho concreta: "Sempre m'he sentit una *rara avis*, no només en poesia. Però això no m'ha importat mai: intento que la meua obra estigui en contínua mutació, entre altres coses per no avorri-me. No m'interessa que em diguin el que he de fer ni em preocupo per estar en cap grup, tot i respectant molt el que fa l'altra gent. Tampoc no he cregut mai que la meua fos l'única veritat."

La mostra conté peces de col·leccionistes privats així com d'institucions i museus, com els de Granollers i Reus, i de fundacions com Vila Casas i, singularment, de

aquest panorama, de col·leccionistes privats com el Rafael Tous no se'n veuran mai més."

La conclusió de les converses d'aquests dies ha estat com un dels seus gestos habituals quan abandona la conversa col·loquial, mentre deixa la imaginació lliure, o potser penetra en el procés d'una reflexió d'anys de soledat. Abans d'acomiar-nos, remarca el vitalisme, que és el revers de la seva lectura satírica de la violència o de la seva estètica de la foscor: "El millor de tot és que intueixo que, tapat per l'aparença d'una realitat superficial i mediocre, s'està generant un *boom* imaginatiu extraordinari que no podrà ésser aturat." *

Art